

Høringsinnspill til [Representantforslag om å bevare og restaurere økosystemet i Oslofjorden](#) - Dokument 8:146 S (2023-2024)

Innsatsen for Oslofjorden må prioriteres høyere

Å redde Oslofjorden fra økologisk kollaps kan beskrives som et såkalt gjenstridig problem eller en samfunnsfloke, en samfunnsutfordring som kjennetegnes av at ingen eier det alene og at det ikke lar seg løse bare med dagens metoder og verktøy. Slike problemer er komplekse og krever samarbeid mellom akademia og næringsliv, på tvers av organisasjoner, departementer og kommuner.

En forutsetning for å gjøre noe med utfordringene i og rundt Oslofjorden er å få opp mer kunnskap slik at vi forstår hvordan økosystemet i og rundt fjorden fungerer og påvirkes. Vi vet for eksempel at Oslofjorden langt på vei har vippet over til et kvalitativt annet økosystem enn for bare få år siden, men at utviklingen kan snus ved å arbeide med prosesser som påvirker mikrobiologien (næringstoff og finpartikler) i tillegg til å arbeide med måten vi forvalter toppredatorene (de store fiskene). Vi må sørge for at det er en fiskestamme igjen, som kan øke i forekomst når vi har fått på plass den riktige mikrobiologien igjen. Vi må også ta utgangspunkt i livskvaliteten til menneskene som bor rundt fjorden, ettersom mulighetene for å benytte økosystemtjenester forbundet med fjorden er knyttet til den.

For å løse disse utfordringene er det ikke nok å tilsette litt ny teknologi, gjøre løsningene litt mindre forurensende eller litt mer effektive. Det krever mer grunnleggende endringer i måten vi gjør ting på, og det krever langsiktig, planmessig innsats med trykk på god framtidig arealforvaltning i skjæringspunktet mellom offentlige myndigheter, næringsliv og grunneiere i hele fjordens nedbørsfelt – noe som innebærer det meste av Sørøst-Norge.

Slik vi ser det, er viljen til innsats fortsatt stor hos alle berørte aktører, både i kommunal, statlig, privat og frivillig sektor. Men arbeidet preges fortsatt av både mangel på tydelig overordnet koordinering og mangel på momentum. Vi mener regjeringen bør ta et mye tydeligere ansvar for å koordinere innsatsen, ved at Oslofjorderådet intensiverer arbeidet sitt og ved at den foreslår flere forpliktende tiltak på områder som gir vesentlig effekt, for eksempel fredning av arter og leveområder og utslippsreduksjon.

Mange av kommunene rundt Oslofjorden gjør allerede mye viktig arbeid. Samtidig ser vi at det for mange av dem er vanskelig å finne plass til effektive tiltak i de kommunale budsjettene. Mange kommuner er nødt til å prioritere lovpålagte tjenester, og innsats for Oslofjorden taper derfor ofte i kampen om midlene. På VA-området er dessuten de nødvendige investeringen ofte så store at de ikke kan gjennomføres uten betydelig innsats på tvers av kommunegrensene.

Derfor bør innsatsen for Oslofjorden prioriteres høyere i Statsbudsjettet ved at kommunene tilføres øremerkede midler til formålet.

Regjeringen bør ta et overordnet ansvar for at alle aktører jobber med utgangspunkt i oppdatert kunnskap, slik at innsatsen blir mest mulig effektiv. En måte å sikre dette på, er å gjøre Oslofjorden til et samfunnsoppdrag i langtidsplanen for forskning- og høyere utdanning. Det vil ikke bare føre til konsentrert innsats fra flere sektorer over tid, men vil også føre med seg friske midler, både til å iverksette konkrete tiltak, men

også til den forskningsinnsatsen som kreves for å lykkes med å bedre tilstanden for miljøet og livet i Oslofjorden.

NMBU-forskere bidro tidligere i år til [et felles opprop](#) med forskere fra UiO, NIVA, Meteorologisk institutt, Havforskningsinstituttet og UiA. I tillegg til konkrete tiltak som vern, fredning og reduksjon av utslipp, stiller vi oss bak forslaget om å legge oppdatert fagkunnskap til grunn for en ny fase av Oslofjordplanen. Vi mener også at løpende forskningsinnsats er viktig for å nå målene for planen og at kunnskapen vi opparbeider oss blir lagt til grunn for framtidig innsats.

Signert

Finn-Arne Weltzien

Prorektor for forskning

NMBU